COVID-19
Bülten
Bu bülten Eczacıbaşı İlaç Araştırmacı Medical Direktörlüğü tarafından hazırlanmıştır.
03.11.2021 | 34

GÜNCEL KÖŞE 03.11.2021

Toplam vaka sayısı: 248.811.481 (+ ülkede bildirilmiyor)

ABD:	45.971.267
Hindistan:	34.285.814
Brezilya:	21.810.855

Toplam ölüm sayısı: 4.973.000

Araştırmalar, COVID-19 enfeksiyonunun temel nedenlerinin ve COVID-19 ilaçlarının etkinliklerini gösteriyor.

COVID-19 geçiren çoğu hasta hafifsiz içinde iyileşirken, birçoğu ilk enfeksiyonun sona ıstırabı hatta ayrı süren uzun süreli semptomlarla mücadele ediyor. Dolayısıyla bugünlerde birçok hasta, bu hastalıktan sağ kurtulsa da bir daha tam sağlıklı hatine dönüp dönemeyeceğini merak ediyor.

COVID-19 için uzun süreli "Semptomlar ile olarak Çin'de yapılan bir çalışmada bildirildi ki Wuhan'da hastaların çoğunun hastalıktan ağır ya sonra ile hafif sağlık sorunları yaşadığı gördü. Hastalığı atlatanların en yaygın olarak bildirdikleri semptomlar şunlardır: **Yorgunluk, kas gücünde kayıp, uyku sorunu, anksiyete, depresyon.** Bu bulgu birlikte, COVID-19'u şiddetli geçirenlerde **akciğer fonksiyonlarında bozulma, kalp kas hasarı, kalp yetmezliği, Parkinson** ve **Alzheimer gibi nörodejenerattif durumlar** ve **pıhtılaşma sorunları** uzun dönemde izlenebilmektedir

Yeni bazı kanıtlara göre, uzun süren COVID-19 sendromu hastaların yaşadığı kan pıhtılaşma sorunları, **fiziksel zindeliğin azalması ve yorgunluk** gibi kalıcı semptomların açıklanmasına yardımcı olabilir.

Ankara, RCSI Tıp ve Sağlık Bilimleri Üniversitesi'nden araştırmacılar tarafından yürütülen güncel bir çalışma, **Tromboz ve Hemostaz Dergisi**'nde yayınlandı. Daha önceki çalışmalarda, **şiddetli akut COVID-19 hastalarında gözlemlenen pıhtılaşma sorunları olduğuna iyi bilinmesine birlikte, ilk enfeksiyondan haftalar; aylar sonra dahi sürebilen ve dünya çapında milyonlarca insanı etkilediği tahmin edilen uzun süren COVID-19 sendromu hakkında halen çok daha az şey biliniyor.**

Araştırmacılar, pıhtılaşma sorunlarıyla uzun süren COVID-19 sendromu ilişkisini daha iyi anlamak için uzun süreli semptomları olan 50 hastayı inceledi. Sağlıklı kontrollere kıyasla **uzun süren COVID-19 sendromu hastalarda pıhtılaşma belirteçlerinin önemli ölçüde yüksekliğini tespit ettiler.** Bu pıhtılaşma belirteçleri, COVID-19 enfeksiyonu nedeniyle hastanede yatırılmasa gereken hastalarda daha yüksek bulundu. Bununla birlikte, hastalığı evde geçirenlerde daha uzun süren pıhtılaşma belirteçlerinin yüksek seviyelerde kaldığı tespit edildi.

Söz konusu güncel makaleye göre, pıhtılaşma belirteçlerinin yüksek seviyelerde seyretmesi, **uzun süren COVID-19 sendromu hastalardaki fiziksel zindeliğin azalması ve yorgunluk gibi diğer semptomlarla ilişkili olabiliyor.** Enflamasyon belirteçlerinin tümü normal seviyelere dönmüş olsa da, uzun süren COVID-19 sendromu hastalarda bu zaman pıhtılaşma potansiyelinin devam ettiği belirtiliyor.

Etkili tedaviler geliştirmeye yönelik ilk adımı, hastalığın kök nedenini yakalamak olduğunu kabul eden makaleye göre; milyonlarca insan zaten uzun süren COVID-19 sendromunun semptomlarıyla hallıdıkanda ürgayor ve **aşılanmamışlar arasında enfeksiyon yayılmaya devam ettiğe daha fazla insan uzun süren COVID-19 sendromundan muzdarip olacak. Bu nedenle, makalenin sonuç kısmında hastalığın uzun süreli patolojisini incelemeye ve etkili tedaviler geliştirmeye devam etmenin önemi vurgulanıyor.**

Persistent endotheliopathy in the pathogenesis of long COVID syndrome.
Fogarty H, Ivan COVID-19 Haematology Study (ICHS) Investigators. Thromb Haemost. 2021 Oct;121(10):2546-2553. doi: 10.1111/jth.15460. Epub 2021 Sep 12.PMID: 34375505.

COVID-19 Aşıları tüm aileyi korur mu?

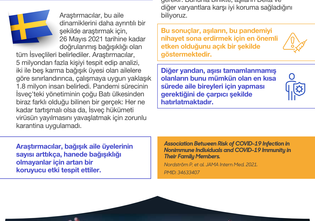

Mevcut COVID-19 aşılarının her biri, koronavirüs SARS-CoV-2'ye karşı anlamlı derecede kişisel koruma sağlamaktadır.

Bununla birlikte, aşı olan kişilerin virüsün hane içindeki aile üyelerine bulaşma riskini azaltacağı öngörülebilir. Tüm aile üyelerinin aşılanmadığı durumlarda, örneğin evde 12 yaşın altındaki çocukların varlığında veya bağışıklık sistemi baskılanmış yetişkinlerin varlığında bu öngörü özellikle önemlidir.

JAMA Internal Medicine dergisinin güncel sayısında yayınlanan bir İsveç araştırması, bu konuda ilk somut rakamları sunuyor. Olduğca cesaret verici bu verilere göre;

COVID-19'a karşı bağışıklığı olmayan kişilerin enfeksiyon ve hastaneye yatış riski, aileden birer üyeleri doğal bir enfeksiyon veya aşıdan dolayı bağışık ise, önemli ölçüde düşmektedir. Hatta bağışık aile üyelerinin yaşını arttıkça aile üyeleri üzerindeki koruyucu etki de artmaktadır.

Araştırmacılar, bu aile dinamiklerini daha ayrıntılı bir şekilde araştırmak üzere 26 Mayıs 2021 tarihine kadar doğrulanmış bağışıklığı olan İsveçliler bilerdiler. Araştırmacılar, 5 milyondan fazla kişiyi tespit edip analiz, iki ile beş karma bağışık üyesi olan ailelere göre sınıflandırdıkca, çalışmaya uygun yaşlardaki 1,8 milyon insan belirledi. Pandemi sürecinin İsveç'teki yönetiminin çoğu Batı ülkesinden biraz farklı olduğu bilinen bir gerçek; fakat ne kadar tartışmalı olsa da, İsveç hükümeti virüsün yayılmasını yavaşlatmak için zorunlu karantina uygulamadı.

Bir bağışık üyesi olan ailelerdeki COVID-19 enfeksiyonu riski, **hiç bağışık üyesi olmayanlara göre %45-61 oranda daha düşük bulundu. İki bağışık üyesi olan ailelerde, COVID-19 riskinde %75-86'lık bir azalma; üç veya dört bağışık üyesi olan ailelerde korunma %87'ye ulaştığı görüldü.** Araştırmacılar, analizi hastanede kalmayı gerektirecek kadar ciddi COVID-19 hastalıklarıyla sınırlandırdıklarına da ekle-edilen sonuçların benzer olmaya devam ettiğini çekici yanı.

Tüm bu bulgular, aşılanmanın yalnızca bireysel korunma için değil, özellikle aileler ve yaşlılar kıtasal temasın bulunduğunuz kişiler arasında bulaşmayı azaltmak için de yüksek derecede önemli olduğunu doğrulamaktadır.

Çalışmanın yürütüldüğü dönemde baskın olan orijinal SARS-CoV-2 varyantı için bu sonuçların geçerli olduğunu da belirtmek gerekir. Bununla birlikte, aşıların Delta ve diğer varyantlara karşı iyi koruma sağladığı biliyoruz.

Bu sonuçlar, aşılanın, bu pandemiyi nihayet sona erdirmek için en önemli etken olduğunu açık bir şekilde göstermektedir.

Diğer yandan, aşısı tamamlanmamış olanların bunu mümkün olan en kısa sürede ale bireyleri için yapması gerektiğini de çarpıcı şekilde hatırlatmaktadır.

Araştırmacılar, bağışık aile üyelerinin sayısı arttıkça, hanede yetmezliğiği olmayanlar için artan bir koruyucu etki tespit ettiler.

Association Between Risk of COVID-19 Infection in Nonimmune Individuals and COVID-19 Immunity in Their Family Members.
Nordström P, et al. JAMA Intern Med. 2021. PMID: 34633407.

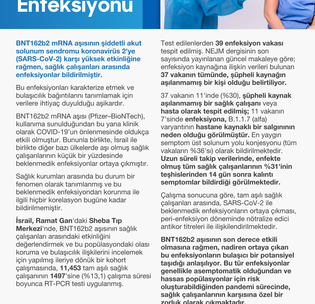

COVID-19'un şiddetli bireyler arasında büyük ölçüde farklılık gösteriyor. Bazı insanlar enfekte olduklarını dahi anlamaz bile, bazıları yoğun bakım ihtiyaç duyabiliyor hatta yaşamını kaybediyor.

Günümüze kadar elde edilen verilere göre, **obezite, diyabet** ve **hipertansiyon** gibi kronik baz hastalıkların varlığı, COVID-19'un şiddetli geçirilmesiyle ilişkilendirilmişti. **Mortalite oranları erkeklerde kadınlara göre daha yüksektir.** Yaşla birlikte mortalitenin de artmış ile bilinmektedir.

COVID-19'a bağlı ciddi veya ölümcül enfeksiyon için diğer risk faktörleri, güncel bazı araştırmaları konusunda, **COVID Human Genetic Effort** adlı uluslararası bir organizasyonun konusu, **ciddi COVID-19 riskini artırabilecek genetik varyantlar farklılıkların**

Bu proje kapsamında yakın zamanda gerçekleştirilen iki çalışma; **ciddi COVID-19 hastanede yatan kişilerin %30'ünün tip I interferonun kara yıldızı** veya **orta düzeyde otoantikorlara sahip olduğu anlaşıldı.**

Ayrıca **hastalıktan ölen insanların en az %10'unde otoantikorlar bulunduğu tespit edildi.** Buna karşılık, **semptomlan olmayan yaşlılarda bir sağlık çalışanı** veya **hasta olarak tespit edilmiş;** 11 kanının 7'sinde **enfekseyonla,** 8.1.1.7 çalışı varyantın **hastane kaynaklı bir salgının neden olduğu görülmüştür.** Ev ve semptom üst solunum yolu kolejesyonu (tüm vakaların 16.36'sı) olarak bildirilmektedir. **Uzun süreli takip verilerinde, enfekte olmuş tüm sağlık çalışanlarının %31'inin teşhislerinden 14 gün sonra kalıcı semptomlar bildirildiği görülmektedir.**

Çalışma sonucuna göre, tam aşılı sağlık çalışanın arasında, SARS-CoV-2 ile bekleminedik enfeksiyonların ortaya çıkması, peri-enfeksiyon döneminde nötralize edici antikor titreleri ile ilişkilendirilmektedir.

BNT162b2 aşısının son derece etkili olmasına rağmen, nadiren ortaya çıkan bu enfeksiyonların bulaşıcı bir potansiyel taşıdığı anlaşılıyor. Bu tür enfeksiyonlar genellikle asemptomatik olduğundan ve hassas popülasyonlar için risk oluşturabildiğinden pandemi sürecinde, sağlık çalışanlarının karşısına özel bir zorluk olarak çıkabilir.

Coid-19 Breakthrough Infections in Vaccinated Health Care Workers.
Bergwerk M, et al. N Engl J Med. 2021. PMID: 34351192.

Aşılı Sağlık Çalışanlarında Görülen COVID-19 Enfeksiyonu

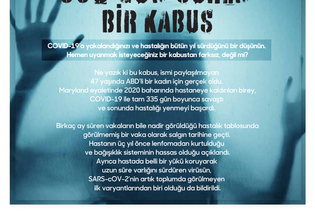

BNT162b2 mRNA aşısının şiddetli akut solunum sendromu koronavirüs 2'ye (SARS-CoV-2) karşı çokuz etkinliğine rağmen, sağlık çalışanları arasında enfeksiyonlar bildirilmiştir.

Bu enfeksiyonların karakterize etmek ve bulaşıcılık bağıtlarını tanımlamak için verilere ihtiyaç duyulduğu aşikardır.

BNT162b2 mRNA aşısı (Pfizer-BioNTech), kullanma sunuluğundan bu yana klinik olarak COVID-19'un önlenmesinde oldukça etkili olmuştur. Bununla birlikte, İsrail ile birlikte diğer bazı ülkelerde aşı olmuş sağlık çalışanlarının küçük bir yüzdesinde beklenmedik enfeksiyonlar ortaya çıkmıştır.

Sağlık kurumları arasında bu durum bir fenomen olarak tanımlanmış ve bu beklenmedik enfeksiyonun korunma ile ilgili hiçbir korelasyon bulunup kadar bildirilmemiştir.

İsrail, Ramat Gan'daki Sheba Tıp Merkezi nin, BNT162b2 aşısının sağlık çalışanları arasındaki etkinliğini değerlendirmek ve bu popülasyondaki olası korunma ve bulaşıcılık ilişkilerini incelemek için yapılmış ileriye dönük bir kohort çalışmasında, **11,453** tam aşılı sağlık çalışanının **1497** tane (%13.1) çalışma süresi boyunca RT-PCR testi uygulanmış.

Test edilenlerden **39 enfeksiyon vakası** tespit edilmiş. NEJM dergisinin son sayısında yayınlanan güncel makaleye göre; enfeksiyon kapmağına ilişkin verileri bulunan **37 vakanın tümünde, şüpheli kaynağın aşılanmamış bir kişi olduğu belirtiliyor.**

37 vakanın 11'inde (%30), **şüpheli kaynak aşılanmamış bir sağlık çalışanı** veya **hasta olarak tespit edilmiş;** 11 vakanın 7'sinde **enfekseyonla,** 8.1.1.7 çalışı varyantın **hastane kaynaklı bir salgının neden olduğu görülmüştür.** Ev ve semptom üst solunum yolu kolejesyonu (tüm vakaların 16.36'sı) olarak bildirilmektedir. **Uzun süreli takip verilerinde, enfekte olmuş tüm sağlık çalışanlarının %31'inin teşhislerinden 14 gün sonra kalıcı semptomlar bildirildiği görülmektedir.**

Coid-19 Breakthrough Infections in Vaccinated Health Care Workers.
Bergwerk M, et al. N Engl J Med. 2021. PMID: 34351192.

SSK
335 GÜN SÜREN BİR KABUS
COVID-19'a yakalandıkınız ve hastalığın bitişi yıl sürdüğünü bir düşünün. Hemen uyanmak istiyeceğiniz bir kabustan farksız, değil mi?
Ne yazık ki bu kabus, ismi paylaşılmayan 47 yaşında ABD'li bir kadın için gerçek oldu. Maryland'da 2020 bahardan bahara kadar bütün bir yılı, COVID-19 ile tam 335 gün boyunca savaştı ve sonunda hastalığı yenmeyi başardı.
Birkaç ay süren vakaların bile nadir görülüdüğü hastalık tablosunda ilerlemeyi bir vaka olarak sağlık tarihine geçti. Hastanın üç yıl önce lenfomadan kurtulduğu ve bağışıklık sisteminin hassas olduğu açıklandı. Ayrıca hastadı belli bir yaklı konyarak uzun süre varlığını sürdüren virüsün, SARS-COV-2'nin artık toplumda görülmeyen ile varyantlarından biri olduğu da bildirildi.
ECZACIBAŞI İLAÇ PAZARLAMA